



Kommunalförbundet Hälsingland
Räddningstjänsten södra Hälsingland

Remissvar över promemorian En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor (Fö2025/00256)

Kommunalförbundet Hälsingland (KFH) fullgör de uppgifter enligt Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor med tillhörande förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor som annars skulle ankomma på förbundets medlemmar; Ovanåkers kommun, Bollnäs kommun och Söderhamns kommun. Kommunalförbundet Hälsingland yttrar sig därmed avseende promemorian i Bollnäs kommuns ställe.

Utredningens förslag som helhet

KFH anser att utredningens förslag i flertalet delar kan leda till att minska kriminellas tillgång till sprängmedel, men ser även att ytterligare stöd och regleringar behövs för att utredningens förslag ska få avsedd effekt. Utredningens direktiv, och därmed utredningen, har varit fokuserad på myndigheternas tillstånds- och tillsynsverksamhet. KFH saknar en översyn av kraven för själva hanteringen. För att den ökning av tillsyner som utredningen pekar på ska få effekt och leda till en säkrare hantering och att det därmed ska vara svårare för kriminella att få tillgång till sprängmedel behöver tydligare regleringar avseende hanteringen av varorna tas fram. I nuvarande reglering saknas tydliga krav avseende hanteringen innan eller efter eventuell förvaring. Vid en tillsyn enligt dagens reglering skulle sannolikt flertalet tillsyner visa på att tillståndshavaren uppfyller kraven avseende förvaring, registerföring och att deltagare och föreståndare är godkända av tillståndsmyndigheten. Däremot saknas det stöd och tydligare krav avseende hur hanteringen innan eller efter förvaringen, men innan varan förbrukas i samband med sprängarbetet, är tillräcklig utifrån ett *security*-perspektiv. KFH:s uppfattning avseende hur nuvarande reglering i 7 kap. 3 § MSBFS 2019:1 följs av branschen är att varorna registreras som förbrukade direkt efter att de tas ut från förvaringen. Det leder till att det inte finns några spår av vad som hänt med varan eller varorna därefter, om de faktiskt användes till det tänkta sprängarbetet, om de inte detonerade i sprängningen och därmed utgör s.k. dolor eller om de stulits eller använts illegalt. Avsaknaden av tydligare reglering för hanteringen av varorna utanför den

eventuella förvaringen leder också till att det är svårare att konstatera den exakta mängden varor som stulits eller försvunnit i ett obehörigt förfarande. Avsaknaden av reglering ser KFH fortsatt riskerar att leda till att tillsynsmyndigheterna gör olika bedömningar och överväganden, särskilt i frågan kring när hanteringen utanför en eventuell förvaring kan antas uppfylla lagar, förordningar och föreskrifter.

Tillståndshantering när verksamhet ska ske i mer än en kommun (kap 3.2)

KFH ser en risk för att förslaget om att lyfta upp regleringen om när ett tillstånd bara behöver sökas i en kommun från föreskrift till lag i sak inte leder till att minska kriminellas tillgång till sprängmedel. Regleringen kan visserligen till viss del leda till att det är enklare att återkalla ett tillstånd utifrån perspektivet att det endast är ett tillstånd som ska återkallas och inte ett flertal, vilket varit möjligt för tillståndshavare att söka och beviljas flera tillstånd inom ramen för nuvarande lag. KFH ser dock en risk för att det kan uppstå situationer där Kommun 1 har beviljat ett tillstånd för användning och överföring, medan Kommun 2 har beviljat tillstånd för förvaring men i samband med tillsyn konstaterat brister som föranleder återkallelse av förvaringstillståndet och även är av sådan omfattning att tillståndet för användning och överföring bör återkallas. Tillsynsrapporten skickas till Kommun 1, som däremot gör en annan bedömning och inte återkallar tillståndet för användning och överföring. Bolaget kan i det fallet fortsätta verka i Kommun 2, bara inte förvara de explosiva varorna.

Tydligare reglering avseende flyttbara förråd (kap 3.2)

KFH delar utredningens syn att tillfällig förvaring i flyttbara förråd behöver regleras närmare.

Det brottsförebyggande perspektivet i lämplighetsprövningen (kap. 3.4.1)

I utredningen beskrivs att:

Omständigheter som kan medföra att det föreligger en sådan risk (för hantering som strider mot lagen) kan t.ex. vara att det finns andra personer eller verksamheter i den lämplighetsprövades närhet som ger anledning till oro för att personen inte skulle följa gällande regler för hanteringen eller skulle kunna utsättas för otillbörlig påverkan.

KFH anser att det skulle vara mycket svårt för myndigheten att få kännedom om de omständigheter som beskrivs i utredningen och därmed svårt att göra en sådan bedömning. KFH:s uppfattning är att det endast är Polismyndigheten som har kunskap om sådana förhållanden. Inom ramen för en remiss till Polismyndigheten för lämplighetsprövning enligt 19 § LBE - som vanligtvis omfattar slagning i brotts- och misstankeregistret - är det därmed, enligt KFH:s uppfattning, inte säkert att sådana omständigheter skulle framkomma.

Polisens möjlighet att begära återkallelse (kap 3.5)

Enligt utredningens förslag ska Polismyndigheten få möjlighet att ansöka om återkallelse av beviljade tillstånd. KFH undrar om Polismyndigheten även ska få möjlighet att överklaga ett beslut om att inte vidta åtgärder efter en inkommen ansökan om återkallelse? Med hänsyn till att en återkallelseprocess kan vara komplicerad, omfattande och ta lång tid ser KFH en risk för att mindre kommuner inte har den

kompetens som krävs för att bedöma och hantera ansökan i den omfattning och utsträckning som utredningen och föreslagen reglering avser, eller att kommunen bedömer att de inte kan hantera processen och därmed väljer att inte gå vidare med åtgärder. KFH ser även en risk för att kommunen gör en annan bedömning än Polismyndigheten och därmed väljer att inte gå vidare med åtgärder enligt ansökan. KFH anser utifrån detta perspektiv att det bör övervägas om Polismyndigheten ska få möjlighet att överklaga ett beslut om att inte vidta åtgärder efter ansökan om att återkalla ett beviljat tillstånd.

Utbildningskrav

KFH anser att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska få i uppdrag att ta fram föreskrifter och allmänna råd om utbildningskrav för personer som ska ingå som deltagare, föreståndare eller person med betydande inflytande i en verksamhet som hanterar explosiva varor i tillståndspliktig mängd. Tydliga och enhetliga utbildningskrav med fokus på de krav som framgår av Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor med tillhörande förordning och föreskrifter är viktigt för att öka regelefterlevnaden i branschen.

I detta ärende har Mats Åberg beslutat. Linn Johnsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Dennis Johansson och Lylan Permarv deltagit.